

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA:	Małgorzata Lamparska
Sędzia SA:	Ewa Głowacka
Sędzia SA:	Sławomir Jurkowicz (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2012 r. na posiedzeniu niejawnym we Wrocławiu

sprawy z powództwa: **Stowarzyszenia (...) w W.**

przeciwko: **(...) spółce z o.o. w G.**

o zapłatę i zaniechanie

na skutek zażalenia strony pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 3 września 2012 r., sygn. akt I C 247/12

p o s t a n a w i a: oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy uwzględnił zawarty w pozwie wniosek strony powodowej o udzielenie zabezpieczenia powództwa w części dotyczącej żądania zakazania stronie pozwanej dokonywania reemisji w jej sieci telewizji kablowej utworów audiowizualnych nadawanych w programach telewizyjnych do czasu zawarcia ze stroną powodową umowy licencyjnej na podstawie art. 21¹ ustawy z dnia 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej w skrócie upapp) poprzez zakazanie stronie pozwanej na czas trwania procesu dokonywania reemisji w sieciach telewizji kablowej utworów audiowizualnych nadawanych w programach telewizyjnych.

W ocenie Sądu I instancji strona powodowa uprawdopodobniła przedmiotowe roszczenie, jaki i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c.). W ocenie tego Sądu z treści pozwu i dołączonych do niego dokumentów wynika, iż pozwana aktualnie dokonuje, w należącej do niej sieci telewizji kablowej, reemisji utworów audiowizualnych, bez jakiegokolwiek umowy licencyjnej, czym narusza autorskie prawa wyłączne twórców reprezentowanych przez stronę powodową.

W konsekwencji kontynuowanie przez pozwaną owych reemisji spowoduje niekorzystne dla uprawnionego (strony powodowej) skutki polegające na utracie reprezentowanych przez niego producentów i twórców części rynku potencjalnych odbiorców. Ponadto, zdaniem tego Sądu, strona powodowa wykazała, że każdego dnia kontynuacji działalności przez stronę pozwaną dochodzi do naruszenia praw autorskich, a każdy z przypadków naruszenia jest odrębnym zdarzeniem, które podlega ochronie. Tym samym postulowany sposób zabezpieczenia uznać należało,

zdaniem Sądu Okręgowego, za jedyny skuteczny środek zapewniający, że dochodzenie roszczeń niepieniężnych będzie miało dla uprawnionego znaczenie.

W zażaleniu na to postanowienie strona pozwana zarzuciła naruszenie:

- art. 730¹ § 1 k.p.c. poprzez wydanie postanowienia pomimo braku uprawdopodobnienia roszczenia,
- art. 80 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych przez przyjęcie, że wnosząc o udzielenie zabezpieczenia powód miał tylko uprawdopodobnić, a nie wykazać interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia,
- art. 731 k.p.c. poprzez udzielenie zabezpieczenia, które zmierza do zaspokojenia roszczenia, mimo niespełnienia przesłanek określonych w art. 755 § 2¹ k.p.c.,
- art. 730¹ § 3 k.p.c. poprzez obciążenie pozwaną ponad potrzebę,
- art. 43 ustawy o radiofonii i telewizji poprzez zakazanie pozwanej prowadzenia działalności nakazanej mocą tego przepisu oraz
- niewykonalność zabezpieczenia ze względu na definicję reemisji zawartą w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy,

W oparciu o powyższe zarzuty pozwana wnosiła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i orzeczenie o kosztach postępowania.

W odpowiedzi na zażalenie strona powodowa wniosła o jego oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew odmiennym i nieuzasadnionym twierdzeniom skarżącej, trafnie uznał Sąd I instancji, iż strona powodowa wykazała łączne zaistnienie przesłanek warunkujących udzielenie zabezpieczenia w postaci uprawdopodobnienia przedmiotowego roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹ § 1 k.p.c.).

Wprawdzie rację ma skarżąca, iż przepis art. 80 ust. 1 pkt 1 upapp stanowi w zakresie dotyczącym zabezpieczania roszczeń w sprawach o naruszenie autorskich praw majątkowych regulację szczególną w stosunku do przepisów art. 730 i nast. k.p.c., to jednak z uwagi na jego ogólnikową i budzącą wiele wątpliwości interpretacyjnych treść, odpowiednie zastosowanie w tym zakresie znaleźć muszą powyżej wskazane przepisy o postępowaniu zabezpieczającym. Niewątpliwie bowiem, gdyby przyjąć argumentację skarżącej, iż na gruncie art. 80 ust. 1 pkt 1 upapp uprawniony zobligowany jest nie do uprawdopodobnienia a wykazania (udowodnienia) interesu prawnego, to należałoby przyjąć mając na względzie literalną treść tego unormowania, iż udzielenie zabezpieczenia w sprawach o naruszenie autorskich praw majątkowych uzależnione byłoby od wykazania tylko i wyłącznie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Zaakceptowanie zaś takiego stanowiska, zdaniem Sądu Apelacyjnego, pozostawałoby w sprzeczności z istotą i celem postępowania zabezpieczającego, wymogami racjonalności, jak również koniecznością zapewnienia zgodności prawa polskiego z prawem wspólnotowym (dyrektywą 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej). Mało tego przyjęcie stanowiska skarżącej, czyniłoby już tylko z tej przyczyny bezzasadnymi sformułowane w zażaleniu zarzuty naruszenia przepisów o postępowaniu zabezpieczającym unormowanych w kodeksie postępowania cywilnego.

W rozpoznawanej sprawie, wbrew stanowisku skarżącej, prawidłowo Sąd Okręgowy uznał, iż strona powodowa na gruncie przepisu art. dostatecznie uprawdopodobniła istnienie roszczenia o zakazanie stronie pozwanej reemisji w należącej do niej sieci telewizji kablowej chronionych utworów audiowizualnych nadawanych w programach telewizyjnych do czasu zawarcia z pozwaną umowy licencyjnej, o której mowa w art. 21¹ upapp.

Zważyć należy, iż na gruncie przepisu art. 17 upapp wprowadzona została zasada, że na każde korzystanie z utworu przez osobę trzecią konieczna jest zgoda podmiotu, któremu przysługują do niego majątkowe prawa autorskie.

W konsekwencji na gruncie aktualnie obowiązujących przepisów upapp dokonywanie reemisji utworów bez zezwolenia wyrażonego w odpowiednio zawartej w tym zakresie umowie z właściwą organizacją zbiorowego zarządzania, stanowi naruszenia wyłącznych autorskich praw majątkowych skutkującą powstaniem roszczeń określonych w art. 79 upapp.

Z przedłożonych przez stronę powodową dokumentów jednoznacznie wynika, iż jest ona organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w rozumieniu

art. 104 upapp., działającą w oparciu o decyzję Ministra Kultury i Sztuki, zaś jej zadaniem jest zbiorowy zarząd majątkowymi prawami autorskimi do utworów audiowizualnych przysługujących producentom utworów audiowizualnych bądź współtwórcom. Ponadto uprawnienie strony powodowej do dysponowania prawami do utworów audiowizualnych na polu reemisji i do dochodzenia należności od operatorów kablowych opiera się na powierzeniu jej praw przez producentów audiowizualnych oraz współtwórców. Nadto zaś znajduje swoje umocowanie prawne w treści przepisu art. 105 upapp wprowadzającego domniemywa, że organizacja zbiorowego zarządzania uprawniona jest do zarządzania i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem oraz że ma legitymację procesową w tym zakresie. W rezultacie, wbrew odmiennym sugestiom skarżącej, stronie powodowej służy uprawnienie do dochodzenia ochrony praw autorskich do utworów audiowizualnych na polu eksploatacji reemisji kablowej.

W świetle przedłożonych przez stronę powodową dokumentów wynika jednoznacznie, strona pozwana nie ma zawartej ze stroną powodową umowy licencyjnej, na podstawie której mogłaby aktualnie reemitować w sieciach kablowych utwory nadawane w programach radiowych i telewizyjnych. Pierwotnie udzielona przez stronę powodową, w ramach tzw. K. Generalnego z dnia 1.10.2004 r. zawartego z Polską Izba Komunikacji Elektronicznej (...), do którego z dniem 21.01.2005 r. przystąpiła pozwana, licencja na korzystanie z praw autorskich i praw pokrewnych objętych jej zarządzeniem wygasła bezspornie z dniem 30.04.2009 r. (po jej wypowiedzeniu w dniu 7.01.2009 r.). Wprawdzie po tej dacie strony przystąpiły do negocjacji nowych warunków udzielenia licencji i w dniu 8.05.2009 r. zawarły na okres 3 miesięcy Porozumienie Tymczasowe (jako kontynuację Kontraktu Generalnego), jednak i ono wygasło po upływie tego terminu i w chwili obecnej nie obowiązuje. W tych okolicznościach argumenty skarżącej o istnieniu rzekomo ustnie zawartej między stronami umowy licencyjnej, co potwierdzać mają uiszczane aktualnie przez pozwaną na rzecz strony powodowej pewne sumy pieniężne, które, pozostają w ocenie Sądu Apelacyjnego całkowicie chybionymi. Podkreślić przy tym trzeba, iż powyższe opłaty wnoszone przez pozwaną stanowią regulację zaległości, a nie wpłaty wynagrodzenia z tytułu obowiązującej między stronami umowy, o czym w pełni przekonuje fakt ich zaliczania przez powodowe Stowarzyszenie właśnie na poczet zaległych należności.

W konsekwencji powyższych rozważań, podzielić należało w pełni stanowisko Sądu I instancji, iż strona powodowa uprawdopodobniła, że nie łączy ją ze stroną pozwaną umowa licencyjna, a zatem przedmiotowa reemisja utworów audiowizualnych dokonywana jest przez skarżącą w należącej do niej sieci telewizji kablowej w sposób bezprawny i tym samym nielegalny, a tym samym narusza autorskie wyłączne prawa majątkowe twórców, którymi zarządza strona powodowa. To zaś czyni zarzut skarżącej dotyczący naruszenia przepisu art. 730¹ § 1 k.p.c. w analizowany zakresie całkowicie bezzasadnym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew odmiennemu przekonaniu strony pozwanej, strona powodowa była zobligowana nie do udowodnienia a do uprawdopodobnienia istnienia po jej stronie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, któremu to obowiązki w pełni sprostала. Jak już powyżej wskazano szczególna regulacja przepisu

art. 80 ust. 1 upapp wskazująca jako przesłankę złożenia wniosku o udzielenie zabezpieczenia posiadanie przez wnioskodawcę „interesu prawnego”, nie wyłącza w tym zakresie normy

art. 730¹ § 1 k.p.c., który znajduje odpowiednie zastosowanie.

Zważyć zaś należy, iż na gruncie przepisu art. 730¹ § 2 k.p.c. interes prawny wyraża się nie tylko w zapobieżeniu sytuacji, w której brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia, ale polega również na tym, aby udzielone zabezpieczenie zapewniało osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

Niewątpliwie celem udzielenia zabezpieczenia w sprawach o zaniechanie naruszeń praw autorskich jest uregulowanie stosunków między uprawnionym

a zobowiązanym, polegające na uniemożliwieniu kontynuowania naruszeń owych praw w trakcie postępowania. W konsekwencji interes prawny uprawnionego w tego rodzaju sprawach polega zatem na zakazaniu obowiązanemu działań wkraczających w sferę wyłącznych praw podmiotowych uprawnionego z tytułu prawa autorskich i udzieleniu w ten sposób tymczasowej ochrony tym prawom tak, ażeby możliwe było osiągnięcie celu postępowania – skuteczna ochrona prawa autorskich uprawnionego.

W rozpoznawanej sprawie, zdaniem Sądu Apelacyjnego, tak pojmowany interes prawny strony powodowej niewątpliwie zaistniał, skoro jak powyżej wskazano uprawdopodobnione zostało, iż strona pozwana bez zawarcia umowy licencyjnej

z powódką, a więc bezprawnie reemituje chronione utwory audiowizualne

z repertuaru zarządzanego przez stronę powodową i tym samym narusza wyłączne majątkowe prawa autorskie do emitowanych utworów.

Zdaniem Sądu Odwoławczego również bezzasadnymi okazały się zarzuty skarżącej dotyczące niedopuszczalności zastosowanego przez Sąd I instancji sposobu zabezpieczenia jako prowadzącego do zaspokojenia roszczenia oraz nadmiernie dotkliwego dla pozwanej. Zważyć bowiem trzeba, iż wprawdzie na gruncie przepisu art. 731 k.p.c. sformułowana została zasada, iż zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia, ale jednocześnie ustawa przewiduje od tej reguły wyjątki (m.in. w art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c.). Podobnie zasadą sformułowaną na gruncie przepisu art. 730¹ § 3 k.p.c. jest to, że przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględnia interesy obu stron lub uczestników postępowania

w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną,

a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę. Jednakże ostatecznego wyboru

w tym zakresie sąd dokonuje w granicach wskazanych we wniosku. Jeżeli zaś wniosek uprawnionego nie zawiera żadnej alternatywy, rola sądu sprowadza się do pozytywnego lub negatywnego orzeczenia w sprawie, w zależności od istnienia lub braku procesowych przesłanek zabezpieczenia wyrażonych w art. 730¹ § 1

w zw. z § 2 k.p.c.

W przedmiotowej sprawie postulowany i zastosowany ostatecznie przez Sąd I instancji sposób zabezpieczenia dotyczył roszczenia niepieniężnego, a takim przypadku sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych (art. 755 § 1 k.p.c.). Stosownie zaś do treści przepisu

art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c. sąd może dokonać zabezpieczenia poprzez unormowanie praw i obowiązków stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania. Taki sposób zabezpieczenia ma charakter nowacyjny (antycypacyjny) i polega na tymczasowym uregulowaniu wzajemnych praw i obowiązków stron w sposób w istocie nie różniący się ostatecznie, od tego którego żąda powód

w wyroku kończącym postępowanie przed Sądem I instancji. W konsekwencji stwierdzić należy, iż istota tego typu zabezpieczenia antycypacyjnego jest prowizoryczne zaspokojenie interesu uprawnionego i zapobieżenie dalszemu bezprawnemu postępowaniu obowiązanego.

W realiach analizowanej sprawy z uwagi na permanentny charakter naruszeń przez stronę pozwaną wyłącznych praw autorskich przysługujących stronie powodowej, zaproponowana przez powódkę i zaakceptowana przez Sąd Okręgowy forma zabezpieczenia, jest w ocenie Sądu Odwoławczego odpowiednia do rodzaju chronionych dóbr i postaci ich naruszania przez stronę pozwaną. Jakakolwiek inna forma zabezpieczenia byłaby iluzoryczna, gdyż skarżąca nadal, mimo trwającego procesu, z naruszeniem cudzych wyłącznych praw autorskich emitowałaby swój program w połączeniu z reemisją utworów audiowizualnych nadawanych w programach telewizyjnych. Trzeba wprawdzie zauważyć, że zastosowany sposób zabezpieczenia dotkliwie ogranicza działalność gospodarczą pozwanej, jednakże nie można z tej przyczyny pozbawiać strony powodowej jakiegokolwiek ochrony, gdyż prowadziłoby do akceptowania korzystania przez nieuprawnione podmioty z cudzych praw autorskich bez jakiegokolwiek ku temu podstawy prawnej.

Wbrew twierdzeniom skarżącej zaskarżone postanowienie poprzez tak określony rodzaj zabezpieczenia nie ustanawia zakazu całkowitego czy też zakresu prowadzenia działalności gospodarczej przez stronę pozwaną, która w posiadanej sieci kablowej może dokonywać zarówno emisji jak i reemisji programów, wszakże pod jednym warunkiem – uzyskania odpowiednich zezwoleń do korzystania z utworu na odpowiednim polu eksploatacji, jeżeli takowe jest wymagane przez obowiązujące przepisy prawa. Zresztą zasada swobody działalności gospodarczej, wyrażona w art. 22 Konstytucji RP, jak i w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, doznaje szeregu ograniczeń, które mogą wynikać

z przepisów szczególnych, czy też z ustawowego obowiązku zawierania umów

(tak art. 21¹ upapp). Nic też nie stoi na przeszkodzie, aby w sieci kablowej strona pozwana emitowała programy własne. Nieprzekonywujące są zatem zastrzeżenia skarżącej co do wykonania zabezpieczenia zakresu reemisji utworów audiowizualnych bez wskazania, o które utwory konkretnie chodzi. Niezależnie od domniemania wpływającego z treści art. 105 upapp przemawiającym na rzecz strony powodowej i treści zarządzenia Ministra Kultury i Sztuki wydanego na rzecz Stowarzyszenia (...) zauważyć należy, iż w tej kwestii strona pozwana musiałaby negując uprawnienia strony powodowej do konkretnych praw, wykazać, że inna organizacja działająca w tym samym zakresie powołuje się wobec niego na swój tytuł prawny do tych samych praw, czego żalący nie wykazał.

W świetle powyższych rozważań całkowicie nieuprawnionymi pozostawał również zarzut dotyczący naruszenia przepisu art. 43 ustawy o radiofonii i telewizji, który nie stanowi i nie może stanowić żadnego prawnego usankcjonowania bezprawnego naruszenia przez pozwaną wyłącznych autorskich praw majątkowych. Z tych samych przyczyn bezzasadnym pozostawał zarzut skarżącej dotyczący niewykonalności zabezpieczenia z uwagi na definicję reemisji zawartą

w art. 6 ust. 1 pkt 1 upapp. Niewątpliwie bowiem, jak już wskazano każdy operator sieci kablowej prowadząc swoją działalność gospodarczą musi liczyć się

z obowiązującym porządkiem prawnym i konsekwencjami, niekiedy bardzo dotkliwymi, wynikającymi z jego naruszania.

Z tych wszystkich powyżej wskazanych przyczyn Sąd Apelacyjny uznając zażalenie za pozbawione uzasadnionych podstaw, oddalił je po myśli przepisu

art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

MR